

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра економіки та фінансів підприємства

**ЕКОНОМІКА І ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА/
ECONOMY AND FINANCE OF AN ENTERPRISE**

**ПРОГРАМА/
COURSE SUMMARY**

Київ 2020

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ заборонено

Автори: В.Г. Андреева, канд. екон. наук., доцент
С.І. Камінський, канд. екон. наук, доцент
О.І. Кондратюк, канд. екон. наук., доцент
І.В. Стояненко, канд. екон. наук., доцент

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та фінансів підприємства від 22.06.2020 р., протокол № 23

Рецензенти:

Г.В. Блакита, д-р. екон. наук., професор кафедри економіки та фінансів підприємства;

Л.В. Лебедева, канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії та конкурентної політики;

А.П. Шаповалова, канд. екон. наук., доцент кафедри обліку та оподаткування.

Н.В. Ткачук, директор ПП «Росток»

ЕКОНОМІКА І ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА /

ECONOMY AND FINANCE OF AN ENTERPRISE

COURSE SUMMARY

ВСТУП

Програма дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» складена відповідно до освітньо-професійних програм підготовки студентів початкового рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» та галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Економіка і фінанси підприємства» є формування у майбутніх фахівців сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту окремих напрямів цієї діяльності та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

Завданнями вивчення дисципліни «Економіка і фінанси підприємства» є теоретична та практична підготовка студентів із наступних питань:

- підприємство як суб'єкт господарювання та основні напрями його діяльності;
- методологічні та методичні засади планування діяльності підприємства;
- формування програми виробництва та реалізації продукції, визначення виробничої потужності підприємства;
- визначення складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхів його ефективного використання;
- формування та використання трудових ресурсів підприємства та системи їх матеріального стимулювання; методичні підходи до їх аналізу та планування;
- економічний зміст, механізм формування та використання майнових ресурсів (активів) підприємства, методичні підходи до їх аналізу та планування;
- економічний зміст, механізм формування капіталу та фінансових ресурсів підприємства, методичні підходи до їх аналізу та планування;
- сутність та склад доходів підприємства, методологічні та методичні основи ціноутворення на підприємстві;
- механізм формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства;

- оцінювання ефективності та конкурентоспроможності господарської діяльності підприємства та пошук шляхів їх підвищення;
- сутність фінансового стану підприємства, його складові та методи оцінювання;
- механізм розвитку та реструктуризації підприємства;
- запобігання кризових явищ та банкрутства підприємства, забезпечення його економічної безпеки.

Предметом вивчення дисципліни є економічні та фінансові засади діяльності підприємства, особливості формування та ефективного використання його ресурсного потенціалу.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Знання:

- нормативно-правової бази функціонування господарської діяльності підприємства;
- знання економічної термінології;
- основних положень економічної теорії;
- механізму функціонування фінансової системи в цілому, її окремих сфер та ланок тощо;
- основ інформаційних технологій для збору та обробки фінансово-економічної інформації.

Вміння:

- використовувати сучасні інформаційні інструменти та технології;
- застосовувати математичні інструменти для вирішення задач.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Економіка і фінанси підприємства», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та спеціальними компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідними освітньо-професійними програмами:

Початкового рівня вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 2	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	1-18
ЗК 3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	1-18

ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	1-18
ЗК 6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	1-18
ЗК 7	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	1-18
ЗК 8	Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.	1-18
ЗК 9	Здатність бути критичним і самокритичним.	1-18
ЗК 10	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	1-18
ЗК 11	Навички міжособистісної взаємодії.	1-18
ЗК 12	Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо, навчатися в процесі дії.	1-18
<i>Фахові компетентності освітньою програмою</i>		
СК 1	Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро- та макрорівнях.	1-18
СК 2	Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами	1-18
СК 4	Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати з урахуванням фактору невизначеності.	3-18
СК 7	Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.	3, 8-18
СК 8	Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів	8-15
СК 9	Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.	3-18
СК 10	Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення	1-18
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
2	Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.	1-18
3	Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем, зокрема на мікро- та макрорівнях.	1-18
4	Використовувати професійну аргументацію	1-18

	для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.	
6	Застосовувати відповідні економічні та математичні методи для вирішення економічних задач.	3-18
8	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	3-18
9	Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні показники.	3-18
10	Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.	1-18
11	Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.	1-18
12	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення професійних завдань.	1-18
13	Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.	1-18
15	Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, у невизначених умовах.	1-18
16	Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення, здатність до автономного навчання.	1-18
17	Демонструвати здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.	1-18

*Початкового (короткого) рівня вищої освіти за спеціальністю
071 Облік і оподаткування*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК01.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	1-18
ЗК02.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	1-18
ЗК03.	Здатність працювати в команді.	7-18

ЗК04.	Здатність працювати автономно.	1-18
ЗК08.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	1-18
ЗК09.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-18
ЗК12.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	3-18
ЗК13.	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	1-18
<i>Спеціальні (фахові) компетентності за освітньою програмою</i>		
СК01.	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.	1-18
СК02.	Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.	1-18
СК05.	Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.	4-15
СК08.	Здатність ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.	4-18
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР01.	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	1-18
ПР02	Розуміти місце і значення облікової, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.	8-13
ПР04	Розуміти фінансову, податкову і статистичну звітність підприємств.	7-13
ПР06	Розуміти особливості практики здійснення обліку та оподаткування діяльності підприємств виробничої сфери.	8-13
ПР08.	Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.	3-18
ПР09.	Ідентифікувати та оцінювати ризики	9-18

	господарської діяльності підприємств.	
ПР11.	Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності.	9-13
ПР13.	Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.	1 - 18
ПР14.	Вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії.	3-14
ПР15.	Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.	3-18
ПР16	Володіти та застосовувати знання державної та іноземної мови для формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності.	1-18
ПР17	Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.	1-18
ПР20	Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміти планувати та управляти часом.	1-18
ПР22	Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	1-18

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Підприємство в ринковій економіці

Ринкова система, її загальні характеристики. Функції ринкової системи. Ринок (*market*), та його види. Ринок та його інфраструктура: торговельно-посередницька, виробнича, фінансово-кредитна, інформаційно-інноваційна, соціальна та інші. Структура та зміст зовнішнього середовища підприємства.

Підприємство як суб'єкт господарювання, його місце в системі ринкових відносин. Підприємство як об'єкт ринкових відносин. Організаційно-економічні умови функціонування підприємств. Особливості розміщення підприємств.

Підприємство як юридична особа: поняття, основні характеристики та правова відповідальність. Поняття економічного суверенітету (*economic sovereignty*), самоокупності (*self-sufficiency*) та самофінансування (*self-financing*). Основні ознаки підприємства. Функції підприємства. Економічні особливості діяльності різних видів підприємств.

Правові основи функціонування підприємств в Україні. Чинники, що впливають на створення підприємств. Порядок створення та реєстрації

підприємства. Трансформація підприємств в процесі розвитку, характеристика основних її видів (злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення суб'єктів господарювання).

Види підприємств та їх класифікація. Економічні особливості діяльності різних видів підприємств. Вітчизняний та міжнародні підходи до розподілу підприємств на великі, середні, малі та мікропідприємства. Державні статистичні спостереження щодо кількісних параметрів розвитку підприємств в Україні.

Об'єднання підприємств. Особливості створення та діяльності договірних і статутних об'єднань підприємств (асоціація (*association*), корпорація (*corporation*), концерн (*concern*), консорціум (*consortium*), картель (*cartel*), синдикат (*syndicate*), трест (*trust*), холдингова компанія (*holding company*), промислово-фінансова група (*industria land financial group*)).

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1, 5

Додаткові: 2, 8, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 35, 38, 42, 50, 60

Інтернет-ресурси: 2, 3, 5, 7, 8, 9

Тема 2. Напрями діяльності підприємства

Поняття господарської діяльності підприємства. Характеристика напрямів та видів господарської діяльності підприємства, повноважень у сфері управління ресурсами, планування діяльності, розпорядження доходами, прибутками, визначення напрямів реструктуризації та розвитку.

Підприємництво як вид господарської діяльності. Організаційні форми підприємництва. Мале підприємництво, особливості діяльності.

Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання.

Економічна та соціальна діяльність підприємства. Класифікація видів економічної діяльності підприємства за КВЕД ДК 009:2010. Гармонізація вітчизняного КВЕД з Міжнародною стандартною галузевою класифікацією всіх видів економічної діяльності (ISIC, Rev. 4 - 2008) та Класифікацією видів економічної діяльності ЄС (NACE, Rev. 2 - 2006).

Класифікація видів економічної діяльності підприємства за Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1). Операційна діяльність (*operational activity*) як основний вид економічної діяльності підприємства. Мета, функції та завдання операційної діяльності підприємства. Характерні ознаки операційної діяльності. Сутність фінансової, інноваційної та інвестиційної діяльності підприємства. Основні завдання фінансової діяльності підприємства. Інноваційна діяльність підприємства, характеристика напрямів її здійснення. Інвестиційна діяльність: економічний зміст, мета та завдання.

Мета, функції, завдання, об'єкт та предмет зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1, 5

Додаткові: 2, 8, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 25, 45-48, 53

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11

Тема 3. Планування діяльності підприємства

Роль статистичної інформації у плануванні підприємством. Характеристика складових статистичної звітності підприємства: демографічна та соціальна статистика, економічна статистика, навколишнє середовище та статистика багатьох галузей. Статистична та фінансова звітність підприємства. Принципи формування фінансової звітності. Взаємозв'язок фінансових звітів підприємства. Економічне читання фінансової звітності підприємства (*financial statements of the enterprise*).

Економічна сутність прогнозування та планування, відмінності понять. Зміст, об'єкт та предмет планування діяльності підприємства. Принципи та завдання планування діяльності підприємства. Фактори, що обмежують можливості планування.

Візія та місія діяльності підприємства. Цілі діяльності підприємства як об'єкт планування: поняття та класифікація. Взаємозв'язок цілей господарювання та стадій життєвого циклу підприємства.

Принципи формування системи цілей підприємства. Вимоги до цілей підприємства. Дерево економічних цілей підприємства: поняття та форми побудови.

Характеристика видів планування діяльності підприємства. Систематизація планів підприємства за ієрархічним рівнем планування, горизонтом, призначенням, рівнем управління, гнучкістю планових завдань.

Послідовність та характеристика етапів процесу планування діяльності підприємства. Зміст окремих етапів планової роботи.

Основні методи поточного планування (*current planning*) показників господарсько-фінансової діяльності підприємства (економіко-статистичні, економіко-математичні, факторно-аналітичний, програмно-цільовий, балансний, прямих техніко-економічних розрахунків, нормативний, експериментальний, звітно-статистичний та ін.): сутність, відмітні особливості та передумови застосування. Методи ієрархічного планування.

Поняття якості планів підприємства. Система критеріїв оцінки якості планів підприємства. Особливості та показники контролю якості планів підприємства.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1-5

Додаткові: 2, 4, 7, 9, 14, 16, 18, 19, 30, 31, 32, 37, 39, 44, 58, 59

Інтернет-ресурси: 1, 7, 8, 9, 10

Тема 4. Продукція підприємства та його виробнича програма

Загальна характеристика продукції (*products*), яку виробляє та реалізує підприємство. Державний класифікатор продукції та послуг. Класифікація продукції підприємства за формою, економічним призначенням, ступенем готовності.

Поняття «номенклатура» (*nomenclature*) та «асортимент» (*assortment*) продукції підприємства.

Методи вимірювання обсягів виробництва та реалізації продукції підприємства. Вартісна оцінка продукції. Поняття та методика визначення товарної (*commodity products*), валової (*grossproducts*), чистої (*net products*), реалізованої продукції (*sold products*), валового обороту підприємства.

Якість (*quality*) продукції. Показники оцінювання якості продукції: одиничні комплексні, узагальнюючі. Методи вимірювання якості продукції. Сутність і необхідність стандартизації (*standardization*) та сертифікації (*certification*) продукції. Управління якістю продукції як складова економічного управління підприємством. Життєвий цикл продукції та його вплив на розробку виробничої програми підприємства.

Вплив державної політики у сфері управління якістю продукції та використання міжнародної системи менеджменту якості (*ISO*) для обґрунтування асортименту та номенклатури продукції та підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Сучасні тенденції виробництва та реалізації продукції в Україні. Державні статистичні спостереження щодо виробництва та реалізації продукції підприємствами.

Зміст, завдання та місце виробничої програми в системі господарських планів підприємства.

Інформаційне забезпечення обґрунтування виробничої програми підприємства. Методичні інструменти аналізу виконання виробничої програми. Фактори, що визначають обсяги виробництва та реалізації продукції. Планування параметрів виробничої програми: послідовність, методи. Визначення необхідного та можливого обсягів виробництва та реалізації продукції. Послідовність формування товарного асортименту. Оперативне планування обсягів і ритмічності виробництва продукції з урахуванням фактору сезонності. Резерви зростання обсягів виробництва продукції підприємства.

Умови та критерії оптимізації обсягів випуску продукції у конкурентному середовищі.

Ресурсне забезпечення виробничої програми підприємства. Визначення потреби підприємства у матеріальних ресурсах.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1, 2, 5

Додаткові: 2, 8, 11, 14, 15, 18, 19, 28, 34, 36, 55, 58, 60

Інтернет-ресурси: 3, 4, 6, 7, 8, 9

Тема 5. Виробнича потужність підприємства

Поняття процесу виробництва (*production process*) та характеристика його основних фаз. Основні принципи організації виробничих процесів. Класифікація виробничих процесів за роллю у виготовленні продукції, за стадіями виробництва, за ступенем неперервності, за особливостями використовуваного обладнання, за ступенем технічного оснащення.

Характеристика масового, серійного та одиничного типів виробництва. Критерії відношення підприємств до окремого типу виробництва.

Спеціалізація (*specialization*), концентрація (*concentration*), кооперування (*co-operation*), комбінування (*combination*) та диверсифікація (*diversification*) як форми організації виробництва.

Поняття виробничого потенціалу (*production potential*) та виробничої потужності (*production capacity*) підприємства; економічний та інженерно-технологічний підходи до визначення виробничої потужності. Систематизація видів виробничої потужності підприємства.

Інформаційна база та послідовність етапів розрахунку виробничої потужності підприємства. Методичні засади визначення виробничої потужності підприємства. Специфіка розрахунку виробничої потужності у різних галузях економіки.

Фонд часу роботи обладнання, методика визначення корисного часу роботи обладнання.

Статичні та динамічні показники виробничої потужності. Баланс виробничої потужності підприємства. Взаємозв'язок виробничої потужності та пропускну здатності підприємства.

Основні оціночні показники використання виробничих потужностей підприємства, та їх значення в управлінні виробничою діяльністю підприємства.

Динаміка виробничої потужності та ліквідація диспропорцій виробничих потужностей підрозділів підприємства. Визначення та усунення «вузьких місць».

Фактори, що впливають на ефективність використання виробничої потужності. Їх класифікація і характеристика. Резерви зростання виробничої потужності підприємства.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1, 2, 5

Додаткові: 2, 8, 11, 14, 15, 16, 18, 19, 28, 34, 36, 44, 55, 60

Інтернет-ресурси: 3, 4, 6, 7, 8, 9

Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства

Поняття та склад економічних ресурсів підприємства (*economic resources of the enterprise*). Систематизація видів економічних ресурсів підприємства. Основні сутнісні характеристики ресурсів підприємства. Елементи ресурсного потенціалу та їх взаємозв'язок. Особливості ресурсів та витрат підприємства різних галузей економіки.

Система показників характеристики ресурсів та ресурсних можливостей підприємства.

Поняття потенціалу, ресурсного потенціалу підприємства, їх взаємозв'язок. Ресурсний потенціал (*resource potential*) підприємства та чинники, що його визначають. Складові ресурсного потенціалу, їх взаємозв'язок та характеристика. Особливості формування кадрового, фінансового, матеріального, репутаційного, технологічного, інформаційного, управлінського, інвестиційного, інноваційного потенціалу підприємства.

Методичні засади оцінки ресурсного потенціалу підприємства. Переваги та недоліки використання методу декомпозиції, індексного методу, методу експертної оцінки та методів вартісної оцінки в оцінюванні ресурсного потенціалу підприємства. Критерії оптимізації структури ресурсного потенціалу.

Зовнішні та внутрішні чинники впливу на формування і використання потенціалу підприємства

Показники оцінки ефективності використання окремих складових ресурсного потенціалу підприємства. Чинники, що обумовлюють рівень використання ресурсного потенціалу. Основні напрямки підвищення ефективності ресурсного потенціалу підприємства.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1, 2, 5

Додаткові: 2, 8, 11, 15, 17, 18, 19, 25, 28, 35, 46, 47

Інтернет-ресурси: 3, 7, 8, 9

Тема 7. Трудові ресурси підприємства

Трудові ресурси як соціально-економічна категорія. Поняття трудових ресурсів країни. Фактори, що визначають чисельність трудових ресурсів країни. Державні статистичні спостереження щодо динаміки та руху трудових ресурсів та демографічної ситуації в Україні.

Трудові ресурси підприємства, характеристика їх видів. Принципи та завдання формування трудових ресурсів підприємства. Фактори, що впливають на процес формування трудових ресурсів на підприємстві.

Методичні засади оцінювання трудових ресурсів підприємства. Показники складу та руху трудових ресурсів підприємства. Показники використання фонду робочого часу. Показники ефективності використання трудових ресурсів. Продуктивність праці робітників: поняття та методи оцінки. Фактори, що впливають на продуктивність праці, їх класифікація. Основні напрями підвищення продуктивності праці.

Планування потреби в персоналі підприємства: мета та характеристика основних методів.

Сучасні тенденції використання трудових ресурсів на підприємствах України. Державні статистичні спостереження щодо чисельності зайнятих на підприємствах різних видів економічної діяльності.

Стимулювання трудової діяльності як інструмент забезпечення досягнення цілей діяльності підприємства. Системи стимулювання праці, види стимулів, їх взаємозв'язок з мотивами. Форми стимулювання трудової

діяльності. Вітчизняний та зарубіжний досвід формування ефективних систем стимулювання праці на підприємствах.

Матеріальне стимулювання на підприємстві. Соціально-економічна сутність та основи організації оплати праці. Державне регулювання оплати праці. Мінімальна заробітна плата і фактори, що її визначають. Фонд оплати праці підприємства та характеристика його складових. Поняття основної, додаткової заробітної плати та інших заохочувальних і компенсаційних виплат. Виплати, що не належать до фонду оплати праці на підприємстві.

Основні форми оплати праці, їх переваги та недоліки. Сучасні системи оплати праці. Показники оцінки ефективності матеріального стимулювання трудових ресурсів підприємства.

Методи планування фонду оплати праці. Зміст плану з праці та порядок його розробки. Методика оцінки Звіту з праці (форма №1 – ПВ). Раціоналізація витрат на оплату праці працівників підприємства.

Сучасні тенденції оплати праці на підприємствах України. Державні статистичні спостереження щодо оплати праці в Україні.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1, 2, 5

Додаткові: 2, 8, 9, 10, 11, 14-19, 28, 51, 55, 88

Інтернет-ресурси: 4, 7, 11

Тема 8. Фінансова звітність як інформаційна база аналізу та планування діяльності підприємства

Фінансова звітність підприємства (*financial statements of the enterprise*) як інформаційний базис оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства. Принципи формування фінансової звітності підприємства. Користувачі фінансової звітності.

Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма 1): розкриття інформації про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал. Форма та склад статей Балансу (*Balance Sheet*) підприємства.

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма 2): розкриття інформації про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід. Форма та склад статей Звіту про фінансові результати (*P&L*).

Звіт про рух грошових коштів (форма 3) (*Cash Flows statement*): розкриття інформації про надходження і вибуття грошових коштів (грошей) протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Форма та склад статей Звіту про рух грошових коштів (за прямим методом) (форма 3). Форма та склад статей Звіту про рух грошових коштів (за непрямим методом) (форма 3-н).

Звіт про власний капітал (форма 4): розкриття інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. Форма та склад статей Звіту про власний капітал (*Equity statement*).

Примітки до річної фінансової звітності (форма 5): розкриття інформації про сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також іншої інформації, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності. Форма та склад статей Приміток до річної фінансової звітності (*Eddition*).

Взаємозв'язок фінансових звітів підприємства.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 2 - 3

Додаткові: 3, 4, 9, 27, 29,30,31,32,33,38,41,52,54, 56

Інтернет-ресурси: 1,8,9

Тема 9. Майнові ресурси (активи) підприємства

Сутність активів підприємства та їх місце в системі ресурсного забезпечення діяльності. Відображення інформації про обсяги та складові активів в фінансовій звітності підприємства відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (Баланс (Звіт про фінансовий стан)) та IAS1 (МСФО 1) Statement of Financial Position (*Balance Sheet*). Класифікація активів підприємства. Характеристики підприємства, що визначають особливості формування його активів.

Поняття, склад та класифікація необоротних активів підприємства. Особливості необоротних активів підприємства як складової його ресурсів.

Сутність, склад та класифікація основних засобів (*fixed assets*) підприємства. Особливості кругообігу основних засобів підприємства. Амортизація як інструмент відтворення основних засобів та джерело формування фінансових ресурсів: поняття, методи нарахування. Оцінка стану, руху та ефективності використання основних засобів підприємства.

Нематеріальні активи (*intangible assets*) підприємства: сутність, класифікація, призначення, особливості формування та відтворення.

Довгострокові фінансові інвестиції підприємства: поняття, класифікація, методи оцінки.

Оборотні активи (*current assets*) підприємства: економічна сутність та класифікація. Відмітні характеристики оборотних активів як складової ресурсів підприємства. Поняття та особливості кругообігу оборотних активів підприємства. Сутність та методика оцінки виробничого, операційного та фінансового циклів підприємства.

Сутність та класифікація матеріальних запасів (*material stocks*) підприємства. Фактори, що визначають обсяг виробничих запасів, запасів незавершеного виробництва, готової продукції, товарних запасів підприємства. Оцінювання матеріальних запасів підприємства: сутність, інформаційна база, інструментарій, методи проведення.

Дебіторська заборгованість (*receivables*) підприємства як складова економічних ресурсів підприємства: сутність, склад, види вартості, призначення та класифікація.

Грошові кошти (*cash*) в системі ресурсного забезпечення діяльності підприємства. Види та характеристика грошових ресурсів підприємства. Особливості формування та використання грошових ресурсів підприємства.

Оцінювання активів підприємства: поняття, завдання, етапи, основні методи та інструменти.

Планування обсягу та структури активів підприємства: цілі, завдання, етапи та методи. Резерви прискорення оборотності активів підприємства.

Сучасні тенденції формування активів на підприємствах України: статистично-аналітичний огляд. Державні статистичні спостереження щодо формування активів вітчизняних підприємств.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 2 - 5

Додаткові: 3, 4, 7, 8, 10, 16, 19, 27, 28, 29, 30-33, 34-36, 41, 51, 52, 57, 59, 60

Інтернет-ресурси: 4, 7-9, 11

Тема 10. Капітал підприємства

Сутнісні характеристики капіталу (*capital*) підприємства. Оборот фінансових ресурсів підприємства в перебігу формування його капіталу. Класифікація видів капіталу підприємства.

Відображення інформації про обсяги та складові капіталу підприємства в фінансовій звітності підприємства відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (Баланс (Звіт про фінансовий стан)) та IAS1 (МСФО 1) Statement of Financial Position (*Balance Sheet*).

Власний капітал підприємства (*equity of the enterprise*): сутність, складові, функції, відмітні особливості формування та використання. Зовнішні та внутрішні джерела формування власного капіталу підприємства.

Позиковий капітал підприємства: сутність, складові, функції, відмінні особливості формування та використання. Основні джерела формування позикового капіталу підприємства.

Кредитування як механізм формування позикового капіталу підприємства: поняття, принципи, завдання. Особливості, форми та інструменти банківського та небанківського кредитування підприємства.

Управління капіталом підприємства: сутність, мета, завдання та основні етапів процесу. Поняття та оцінка вартості і оптимальності структури капіталу підприємства. Економічна додана вартість (*EVA Economic Value Added*): суть, методика оцінки. Поняття та методичні підходи до оцінки ефекту фінансового важеля (*DCL*). Методика оцінювання середньозваженої вартості капіталу (*Weighted Average Cost of Capital (WACC)*).

Оцінка капіталу підприємства: поняття, завдання, етапи, основні методи та інструменти.

Планування обсягу та структури капіталу підприємства: цілі, завдання, етапи та методи. Резерви зростання обсягу, оптимізації вартості формування та ефективності використання капіталу підприємства.

Сучасні тенденції формування і використання капіталу на підприємствах України: статистично-аналітичний огляд. Державні статистичні спостереження щодо формування і використання капіталу вітчизняних підприємств.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 2 - 5

Додаткові: 2 - 4, 7, 8, 10, 16, 19, 21, 27, 28, 29, 30-33, 34-36, 41, 51, 52, 57, 59, 60

Інтернет-ресурси: 4, 7-9, 11

Тема 11. Витрати підприємства

Сутність понять «*витрати*» (*costs*), «*поточні витрати*» (*operating costs*) та «*капітальні витрати*» (*capital costs*) підприємства.

Взаємозв'язок та взаємообумовленість ресурсів і поточних витрат підприємства. Класифікація поточних витрат для формування зовнішньої фінансової звітності, економічного обґрунтування управлінських рішень, контролю та регулювання витратомісткості діяльності підприємства.

Відображення інформації про обсяги та складові витрат в фінансовій звітності підприємства відповідно до вимог НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)) та IAS1 (МСФО 1) Statement of profit and loss and other comprehensive income (*P&L*).

Собівартість продукції та її види. Поняття калькулювання витрат виробництва та реалізації продукції підприємства. Об'єкти калькулювання та калькуляційні одиниці. Методи калькулювання поточних витрат діяльності підприємства.

Управління витратами підприємства: сутність, мета, завдання та основні етапи процесу. Інформаційне забезпечення аналізу та планування поточних витрат підприємства.

Аналіз поточних витрат підприємства: поняття, завдання, етапи, основні методи та інструменти. Фактори, що впливають на формування поточних витрат підприємства. Зміст та механізм дії виробничого левериджу. Шляхи раціоналізації складу витрат підприємства.

Планування поточних витрат підприємства: цілі, завдання, етапи та методи. Кошторис (*calculation*) витрат виробництва та реалізації продукції: поняття, склад та методика складання. Резерви раціоналізації поточних витрат підприємства.

Сучасні тенденції формування витрат підприємств України: статистично-аналітичний огляд. Державні статистичні спостереження щодо формування витрат вітчизняних підприємств.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1, 2, 3, 5

Додаткові: 2, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15-21, 28, 30 - 32, 34, 38, 51, 53, 58, 60

Інтернет-ресурси: 4, 7-9, 11

Тема 12. Доходи та цінова політика підприємства

Доходи підприємства (*income of the enterprise*): поняття та місце в системі економічних показників його діяльності. Класифікація доходів підприємства.

Відображення інформації про обсяги та складові доходу в фінансовій звітності підприємства відповідно до вимог НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)) та IAS1 (МСФО 1) Statement of profit and loss and other comprehensive income (*P&L*).

Сутність та механізм формування доходів від операційної діяльності підприємства. Фактори, що впливають на доходи від операційної діяльності підприємства. Формування доходів від фінансової та іншої діяльності підприємства.

Ціна як фактор формування конкурентних переваг продукції та доходів від реалізації продукції підприємства. Фактори, що визначають рівень цін на ринку товарів та послуг, їх характеристика та особливості впливу в сучасних умовах.

Загальна характеристика елементів, що входять до складу ціни. Особливості формування та різновиди цін в сфері виробництва та обігу товарів.

Методи ціноутворення, їхній зміст та особливості застосування. Методи визначення ціни в рамках витратного підходу. Методи визначення ціни в рамках ринкового підходу. Параметричні методи (*parametric methods*) ціноутворення. Особливості формування ціни на ринку чистої та монополістичної конкуренції, олігополістичному і монополістичному ринках.

Цінова політика (*pricing policy*) підприємства: сутність, цілі та етапи розроблення. Особливості цінової політики підприємства на різних типах ринків. Напрями забезпечення підвищення ефективності цінової політики підприємства.

Цінова стратегія та цінова тактика (*price tactics*) підприємства. Характеристика базових цінових стратегій та цінових тактик підприємства. Наслідки застосування різних видів цінових тактик в умовах еластичного та нееластичного попиту.

Об'єктивна необхідність державного регулювання цін. Форми та методи державного регулювання цін. Особливості державного регулювання цін в Україні. Антимонопольна діяльність держави в сфері ціноутворення.

Аналіз доходів підприємства: сутність, мета, завдання та основні етапи процесу. Критичні обсяги доходів підприємства.

Планування доходів підприємства: цілі та завдання. Етапи планування доходів підприємства. Методи планування доходів підприємства: зміст, особливості і умови їх застосування. Поняття та класифікація резервів зростання доходів підприємства.

Сучасні тенденції формування доходів підприємств України: статистично-аналітичний огляд. Державні статистичні спостереження щодо формування доходів вітчизняних підприємств.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1, 2, 3, 5

Додаткові: 2, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 19, 26, 28, 29, 30-37, 51, 58, 59, 60

Інтернет-ресурси: 4, 7-9, 11

Тема 13. Фінансові результати діяльності підприємства

Сутність фінансових результатів діяльності підприємства. Місце та функції прибутку (*profit*) в системі економічних показників діяльності підприємства, його значення та джерела утворення. Збиток (*loss*) як результат діяльності підприємства.

Класифікація фінансових результатів підприємства: залежно від видів діяльності, періоду визнання, обсягів, характеру формування тощо. Мінімальний, цільовий, нормальний та максимальний прибуток підприємства: сутність та методичні підходи визначення.

Відображення інформації про обсяги фінансових результатів в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства відповідно до вимог НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)) та IAS1 (МСФО 1) Statement of profit and loss and other comprehensive income (*P&L*).

Механізм формування чистого прибутку (збитку) підприємства. Економічна сутність та застосування в аналізі діяльності підприємства показників *EBIT* та *EBITDA*. Показник економічної доданої вартості (*EVA*).

Оцінка фінансових результатів підприємства: завдання, інформаційне забезпечення, послідовність та зміст етапів. Оцінка взаємозв'язку витрат, обсягу реалізації та прибутку (*CVP-аналіз*).

Обґрунтування прибутку на плановий період: завдання та методичний інструментарій.

Резерви зростання прибутку підприємства: поняття, класифікація, методика оцінки.

Планування розподілу прибутку. Основні напрями використання прибутку підприємства та фактори, що їх визначають. Поняття та різновиди дивідендної політики підприємства. Основні джерела покриття збитків підприємства.

Сучасні тенденції формування фінансових результатів діяльності підприємств України: статистично-аналітичний огляд. Державні статистичні спостереження щодо формування фінансових результатів діяльності вітчизняних підприємств.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткові: 3, 4, 6, 8, 11, 15, 16, 19, 25, 27, 28, 31, 33, 35, 36, 51, 52, 54, 57

Інтернет-ресурси: 1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11

Тема 14. Ефективність та конкурентоспроможність діяльності підприємства

Поняття ефекту як результату діяльності підприємства, аналітичного показника і критерію оцінки діяльності підприємства. Види ефекту. Ефективність діяльності підприємства (*efficiency of enterprise activity*): сутність та основні характеристики.

Види ефективності діяльності підприємства: класифікація та характеристика.

Поняття рентабельність (*profitability*) діяльності підприємства як показник економічної ефективності, основні фактори, що впливають на економічну ефективність діяльності.

Методичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства. Особливості оцінки ефективності основних видів діяльності підприємства: операційної, інвестиційної та фінансової. Поняття та систематизація показників ефективності діяльності підприємства. Критерії ефективності діяльності підприємства.

Оцінка ефективності інвестиційних та інноваційних проектів підприємства.

Розвиток концепції оцінювання результатів діяльності (здобутків) підприємства. Ефективність (*effectiveness*), результативність (*efficiency*) та економічність (*economy*) в системі оцінки успішності діяльності підприємства.

Напрями підвищення ефективності діяльності підприємства.

Сутність конкурентоспроможності підприємства (*competitiveness of the enterprise*). Конкурентні переваги як базис формування конкурентоспроможності підприємства. Методичні підходи оцінки конкурентних переваг. Класифікація видів та параметри конкурентоспроможності підприємства. Систематизація факторів, що визначають конкурентоспроможність підприємства.

Вимоги до оцінки конкурентоспроможності підприємства. Структурно-логічна послідовність етапів оцінки конкурентоспроможності підприємства.

Поняття та класифікація методів оцінки конкурентоспроможності підприємства.

Методи оцінки поточної конкурентоспроможності підприємства: основні характеристики та особливості застосування в перебігу оцінки статичних та динамічних показників конкурентоспроможності.

Оцінка стратегічної конкурентоспроможності підприємства: основні методичні підходи та особливості їх застосування.

Інформаційне забезпечення оцінки конкурентоспроможності підприємства. Визначення підприємств-конкурентів. Напрями та об'єкти оцінки конкурентоспроможності підприємства.

Управління конкурентоспроможністю підприємства: сутність, мета, завдання та основні етапи процесу. Обґрунтування заходів щодо зміцнення конкурентоспроможності підприємства на ринку

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткові: 2-4, 8, 10, 11, 15-19, 23, 25, 27, 28, 31, 33, 35, 44, 51, 52, 54, 56

Тема 15. Фінансовий стан підприємства та методи його оцінювання

Фінансово-майновий стан підприємства як результат розвитку підприємства: сутність, мета і завдання оцінки. Класифікація видів фінансово-майнового стану підприємства. Основні елементи, що визначають фінансово-майновий стан підприємства.

Характеристика основних елементів фінансового стану підприємства. Сутність та класифікація платоспроможності підприємства (*solvency of the enterprise*), показники її оцінки. Поняття ліквідності активів та ліквідності балансу. Майновий та функціональний підхід до аналізу ліквідності балансу підприємства. Сутність та класифікація фінансової стійкості підприємства (*financial stability of the enterprise*), умови її забезпечення. Система абсолютних та відносних показників оцінки фінансової стійкості підприємства. Ділова активність підприємства (*business activity of the enterprise*): сутність та показники оцінки. Майновий стан підприємства: сутність та показники оцінки. Сутність рентабельності підприємства та моделі її оцінки (*ROA, ROE, ROI*). Позиція підприємства на ринку цінних паперів та показники, що її характеризують.

Методи оцінки фінансово-майнового стану підприємства. Експрес- та фундаментальна діагностика фінансово-майнового стану підприємства.

Поняття інтегральної оцінки фінансово-майнового стану підприємства. Вимоги до інтегральної оцінки фінансово-майнового стану підприємства. Методичні підходи до інтегральної оцінки фінансово-майнового стану підприємства. Вітчизняні та зарубіжні методики інтегральної оцінки фінансового стану підприємства.

Управління розвитком та фінансово-майновим станом підприємства: сутність, мета, завдання та основні етапи процесу.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1-5

Додаткові: 3, 4, 19, 23, 25, 27, 29-35, 39, 41, 43, 51 52, 54, 56, 57, 60

Інтернет-ресурси: 1, 4, 7, 8, 9, 10, 11

Тема 16. Розвиток та реструктуризація підприємства

Трансформація / transformation (реструктуризація / restructuring) підприємств в процесі розвитку.

Поняття «розвиток», його роль, місце і значення в господарській діяльності підприємства. Типологія процесів розвитку підприємства. Основні передумови розвитку підприємства.

Еволюційна та революційна концепції розвитку підприємств. Основні форми розвитку підприємства. Моделі розвитку підприємств. Життєвий цикл (life cycle) розвитку підприємства. Стадії розвитку підприємства. Сучасні моделі життєвого циклу підприємства.

Загальна характеристика методичних підходів до управління процесами розвитку на рівні підприємства.

Сутнісна характеристика, організаційні форми та моделі трансформації підприємств (організацій) та об'єднань в процесі його розвитку.

Розробка та реалізація програми (бізнес-проекту) трансформації підприємств. Методичні підходи до визначення ефективності трансформації підприємств.

Вітчизняний і зарубіжний досвід трансформації та реструктуризації підприємств.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 3, 4

Додаткові: 10, 12, 19, 28, 33, 34, 35, 75, 50, 60

Інтернет-ресурси: 1, 2, 7, 11

Тема 17. Антикризова діяльність підприємства

Загроза (crisis) як форма вираження протиріч між інтересами підприємства та зовнішнім середовищем його функціонування. Класифікація загроз. Сутність та фази розгортання кризи.

Антикризова діяльність (crisis activity) підприємства. Банкрутство (bankruptcy) підприємства як результат розвитку кризових явищ в його діяльності. Фінансово-економічні передумови та наслідки виникнення ситуації банкрутства. Види банкрутства підприємства. Інститут банкрутства: сутність, цілі та завдання. Процедура розгляду та прийняття рішення у справі про банкрутство підприємства. Цілі та форми санації (rehabilitation). Відмітні особливості досудової та судової санації (фінансового оздоровлення). Зміст плану санації. Класифікація санаційних заходів.

Методи оцінювання ймовірності виникнення кризових явищ підприємства. Загальна характеристика процесу ліквідації збанкрутілого суб'єкта господарювання. Оцінювання та продаж майна підприємства-банкрута. Черговість задоволення вимог кредиторів у процесі ліквідаційної процедури.

Об'єктивна необхідність формування та реалізації національної програми антикризового господарювання як важлива складова економічної безпеки вітчизняних підприємств.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 3, 4

Додаткові: 3, 4, 7, 19, 23, 27, 33, 34, 35, 39, 43, 50, 52, 54, 56, 57, 59

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 7, 8, 9, 11

Тема 18. Економічна безпека підприємства

Економічна безпека підприємства (*enterprise economic security*): сутність, її місце та роль в забезпеченні життєздатності підприємства. Загроза як форма

вираження протиріч між інтересами підприємства та зовнішнім середовищем його функціонування. Класифікація загроз.

Складові економічної безпеки підприємства, їх характеристика. Головна мета та функціональні цілі забезпечення економічної безпеки підприємства.

Методи оцінювання рівня економічної безпеки підприємства.

Управління економічною безпекою підприємства: сутність, мета, завдання та основні етапи процесу. Система забезпечення економічної безпеки підприємства та її елементи. Головна мета, функціональні цілі та принципи формування системи економічної безпеки підприємства.

Елементи системи економічної безпеки підприємства.

Програма забезпечення економічної безпеки підприємства: поняття та типовий формат.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 2, 3, 4, 5

Додаткові: 1, 3, 4, 7, 19, 23, 33, 35, 52, 56, 57

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 7, 8, 9, 11

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні:

1. Економіка підприємства. Підручник / І.О. Чаюн, Г.М.Богославець, Л.Л. Стасюк, та інші. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 569 с.*
2. Економіка та фінанси підприємства: методика розв'язання практичних задач : навч. посіб. / Л.О. Лігоненко, І.В. Височин, О.В. Корольова-Казанська та ін. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 336 с.
3. Фінанси підприємств: підручник / А. М. Поддєрьогін та ін.; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін ; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - 8-е вид., переробл. та допов. - К. : КНЕУ, 2013. - 519 с.
4. Фінанси підприємства: підручник / Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Н.А. Гринюк та ін. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 491 с.
5. Яркіна Н.М. Економіка підприємства : Навч. посіб. / Н. М. Яркіна. – Вид. 2-ге перероб. і доп. – К.: Видавництво Ліра-К, 2017. – 596 с.

Додаткові:

1. Андрєєва В. Г., Матусова О. М. Інтегральна оцінка рівня фінансової безпеки підприємства сучасних умовах розвитку економіки України // Економіка, фінанси, право : щомісячний інформаційно - аналітичний журнал. Київ. 2018. № 6/3. С. 4-9.
2. Афанасьєв М.В. Економіка підприємства : підручник / М. В. Афанасьєв, О. Б. Плоха. – К. : Ліра-К, 2013. – 664 с.
3. Бєдринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств : навч. посіб. / М. Д. Бєдринець, Л. П. Довгань. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
4. Біла О.Г. Фінанси підприємств: навч. посіб. – Львів: Магнолія-2006, 2017. – 383 с.
5. Блакита Г. Інтегральна оцінка інноваційності діяльності підприємства / Г. Блакита, Г. Лановська // Вісник Київського національного торговельно – економічного університету, 2017. - №6(116).- С. 52-61.
6. Блакита Г. Методика СVP-аналізу: теорія та практика / Г. Блакита, В. Адаменко // Вісник Київського національного торговельно – економічного університету, 2019. - №2(124).- С. 76-90.
7. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств: підручник / І.О. Бланк, Г.В. Ситник, В.С. Андрієць. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 792 с.
8. Бойчик І.М. Економіка підприємства : підручник. / І. М. Бойчик. – К.: Кондор-Видавництво, 2016.– 378 с.
9. Бондар М. І. Звітність підприємства : навч. посіб. / М. І. Бондар. – К. : ЦУЛ, 2015. – 570 с.
10. Гетьман О.О. Економіка підприємства. 2-ге видання. Навч. посіб. – К.: Ліра-К, 2017. – 488 с.

* Джерела є в наявності в бібліотеці КНТЕУ

11. Горбач Л.М. Економіка підприємства. Навч. пос. К.: – Ліра-К, 2018. – 284 с.
12. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
13. Данилюк М. О. Планування і контроль на підприємстві : навч. посіб. / М. О. Данилюк. – К. : Ліра-К, 2015. – 328 с.
14. Доберчак Н. І. Економіка виробництва : навч. посіб. / Н. І. Доберчак – К. : Ліра-К, 2015. – 258 с.
15. Економіка підприємства, збірник засобів діагностики : навч. посіб. / За заг ред. М. В. Афанасьєва. – К. : Ліра-К, 2013. – 112 с.
16. Економіка підприємства: навчальний посібник. / уклад. Мішенін Є.О., Балацький Є.О., Дутченко О.М., Шамота Г.М., Гузь М.М., Дутченко О.О. // Харків : «Діса Плюс», – 2015, - 336 с.
17. Економіка підприємства : навч. посіб. / [Н. М. Колпаченко та ін.] - Харків : Діса плюс, 2019. - 277 с.
18. *Економіка підприємства. Опорний конспект лекцій / І.О.Чаюн, Г.М. Богославець, Л.Л. Стасюк, та інші. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 124 с.*
19. *Економіка та фінанси підприємства. Опорний конспект лекцій / І.О. Чаюн та інші. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – 95 с.*
20. *Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посіб. / за ред. А.А. Мазаракі. – 2-ге вид., допов. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 296 с.*
21. Капітал підприємства: оцінка та аналіз: навчальний посібник // укл. Є.В. Мішенін, О.М. Ковалева. – Суми: ВВП «Мрія», 2016. – 387 с.
22. Класифікатор видів економічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kved.com.ua/>.
23. Кодекс України з процедур банкрутства № 2597-VIII від 18.10.2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2597-19>.
24. Краус Н.М. Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку : монографія / Наталія Миколаївна Краус ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. - Київ : Аграр Медіа Груп, 2019. - 490 с.
25. Круш П. В. Економіка (розрахунки фінансово-інвестиційних операцій в EXCEL) : навч. посіб. / П. В. Круш. – К. : Цул, 2014. – 256 с.
26. Круш П.В. Ціноутворення : підруч. для студентів, які навчаються за спец. "Економіка" / П. В. Круш, О. І. Андрусь ; [відп. ред. В. М. Марченко] ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського". - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського : Політехніка, 2019. - 291 с.
27. Марусяк Н.Л. Фінанси підприємства : навч. посіб. / Н. Л. Марусяк ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : ЧНУ ім. Юрія Федьковича : Рута, 2019. - 131 с.
28. Мельнік Л. Г. Економіка підприємства : навч. посіб. / Л. Г. Мельник. – К.: Ліра-К, 2015. – 876 с.
29. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України №433 від 28.03.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv>

30. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
31. Мних Є. В. *Фінансовий аналіз: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Є. В. Мних, Н. С. Барабаш. – Київ : КНТЕУ, 2014. – 535 с.*
32. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
33. Непочатенко О. О. *Фінанси підприємств : підручник / О. О. Непочатенко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 504 с.*
34. Павленко О.П. *Підприємство: економіка і фінанси : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти за спец. "Менеджмент", "Публічне управління та адміністрування" / О. П. Павленко, А. Л. Розмарина ; Одес. держ. екол. ун-т, [Co-funded by the Erasmus + Programme of the European Union, Erasmus +Intense]. - Одеса : ТЕС, 2019. - 212 с.*
35. Петрович Й. М. *Економіка і фінанси підприємства : навч. посіб. / Й. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 408 с.*
36. *Планування діяльності підприємств: навчальний посібник. [видання друге, доповнене і перероблене] / Н.П. Резнік, О.О. Непочатенко, Л.В. Транченко, О.М. Транченко, Р.І. Лопатюк. – К. : КиМУ, 2014. – 448 с.*
37. Податковий кодекс України № 2755-IV від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
38. *Поддєрьогіна А. Аналіз визначення фінансової діагностики підприємства / А. Поддєрьогіна, О. Сілік // Бухгалтерський облік і аудит. – Київ : Екаунтинг, 2017. – № 1. – С. 37-43.*
39. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : Постанова НБУ N 351 від 30.06.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>
40. Про акціонерні товариства: Закон України № 514-VI від 17.09.2008р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
41. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
42. Про господарські товариства: Закон України № 1576-XII від 19.09.1991р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
43. Про затвердження проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самоокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара : Наказ Міністерства фінансів України №616 від 17.07.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1095-16>
44. Про захист економічної конкуренції : Закон України № 2211-III від 11.01.2001 р. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua>

45. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України № 959-ХІІ від 16.04.1991р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
46. Про інвестиційну діяльність : Закон України №1560- ХІІ від 18.09.1991 р. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
47. Про інноваційну діяльність : Закон України №40-IV від 04.07.2002 р. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
48. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України №848-VIII від 26.11.2015 р. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
49. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України №2275-VIII від 06.02.18 р. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2275-19>
50. Про цінні папери і фондовий ринок : Закон України № 3480-IV від 23.02.2006 р. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
51. Сіменко І. В. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. / І. В. Сіменко. – К. : Ліра-К, 2013. – 384 с.
52. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: підручник / Р. А. Слав'юк. – К.: Знання, 2010. – 550 с.
53. Сучасні проблеми економіки підприємства: собівартість продукції та управління витратами : навч. посіб. / С. П. Сударкіна [та ін.] ; за ред. М. І. Ларки, С. П. Сударкіної ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". - Харків : Друкарня Мадрид, 2019. - 111 с.
54. Тарасенко, І. О. Фінанси підприємств : підручник / І. О. Тарасенко, Н. М. Любенко. – К. : КНУТД, 2015. – 360 с.
55. Трегубов О.С. Економіка підприємства : навч. посіб. [для студентів ВНЗ] / О. С. Трегубов [та ін.] ; за заг. ред. Трегубова О. С. ; Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса. - Вінниця : ТВОРИ, 2019. - 228 с.
56. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Ю. М. Тютюнник, Л. О. Дорогань-Писаренко, С. В. Тютюнник. – Полтава : ПДАА, 2016. – 430 с.
57. Фінанси підприємств: підручник/ Н.О. Власова, В.А. Міщенко, Т.В. П'ятак, Т.І. Кочетова. – Харків: Світ Книг, 2018. – 437 с.
58. Швайка Л. А. Планування діяльності підприємства / Л. А. Швайка. –К. : Ліра-К, 2014. – 268 с.
59. Ahuja H.L. Business Economics (Microeconomic Analysis), 13/e / S. Chand Publishing, 2016. – 702 p.
60. Taylor Mark P., Ashwin Andrew, Mankiw N. Gregory. Business Economics / Cengage Learning EMEA, 2013. - 640 p.
61. Rajesh Kumar. Strategic Financial Management Casebook / Academic Press, 2017. - 607 p. : <https://www.sciencedirect.com/book/9780128054758/strategic-financial-management-casebook>.

62. Financial Management Revised Edition / Pergamon Flexible Learning, 2008.
– 124 p. : <https://www.sciencedirect.com/book/9780080552354/financial-management-revised-edition#book-description>

Інтернет-ресурси

1. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://smida.gov.ua/>
2. База даних «Загальне законодавство». [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Інформаційний портал для представників галузі роздрібної торгівлі в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ua-retail.com>
4. Міжнародний науково-практичний журнал «Товари і ринки». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tr.knteu.kiev.ua/>
5. Новини українського та світового ритейлу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.proretail.info>
6. Офіційний сайт Асоціації ритейлерів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rau.ua/>
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua
10. Фаховий науковий журнал «Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zt.knteu.kiev.ua/>
11. Фаховий науковий журнал «Вісник КНТЕУ». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://visnik.knteu.kiev.ua/>